

[Anden næstformand]

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til indfødsretsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 23:

Forslag til lov om ændring af civilforsvarsloven. (Ændring af bestemmelsen om godkendelse af civilforsvarsplaner).

Af indenrigsministeren (Enggaard).

(Fremsat 8/10 86).

Lovforslaget sattes til forhandling

Forhandling

Henning Rasmussen (S):

Socialdemokratiet har en 3-årig aftale med regeringen og Det Radikale Venstre om, at der skal ske betydelige forbedringer i det danske civilforsvar, både det kommunale og det, som staten har ansvaret for.

Det er en aftale, som vi lægger meget stor vægt på, og som vi arbejder på at få forbedret i en ny aftaleperiode, først og fremmest fordi civilforsvaret på en del områder var og er stærkt forsømt.

Der mangler beskyttelsesrum. De fleste af dem, vi har, er for dårlige. Der mangler materiel og inventar. Og der mangler titusinder af frivillige til at udføre de opgaver, som i en krigs- og krisesituation skal løses.

Vi er altså meget langt fra at have et civilforsvar, som befolkningen kan tro på, ja, det kan endda knibe med at klare de opgaver, som det på papiret kan klare i dag. Der er jo ikke så meget ved at have så og så mange tusinde eller titusinde medarbejdere og frivillige stående i organisationsplanerne, hvis f.eks. mere end en tredjedel overhovedet ikke eksisterer som aktuelle personer og derfor ikke møder, eller at have hundredetusinder af sikringsrumspladser, hvor man ikke kan trække vejret efter 4-5 timers ophold. Der er altså utrolig meget at gøre endnu, før vi på alle områder har et civilforsvar, som befolkningen kan regne med.

Kommunerne skal løse den største del af opgaverne, og derfor fik vi i 1982 en civilforsvarslov, der præciserer kommunalbestyrelsernes ansvar, og som bl.a. gjorde det til en

pligt at udarbejde og tage stilling til en beredskabsplan for det lokale civilforsvar, og denne plan skal indsendes til Civilforsvarsstyrelsen til godkendelse.

Loven blev til i et tæt samarbejde mellem de kommunale organisationer, Civilforsvarsstyrelsen og Indenrigsministeriet. Alle var enige om, at det var en god og rigtig lov, og at Civilforsvarsstyrelsen, som har det overordnede ansvar for, at landets civilforsvar er i orden, måtte have disse planer ind til gennemgang og godkendelse, ikke mindst fordi vi i en lang årrække må regne med, at civilforsvaret vil være i opbygning efter mange års forsømmelser.

Vi er derfor meget betænkelige ved, at indenrigsministeren nu foreslår denne godkendelsesbestemmelse fjernet fra loven. Den er indsat for 4 år siden i enighed mellem de berørte parter, og den har sin helt specielle baggrund. Den kan derfor ikke sammenlignes med flere af de andre bestemmelser om statsmyndigheders godkendelse af kommunale planer, som også vi har været med til at fjerne.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at det i høj grad er indenrigsministerens bemærkninger til lovforslaget, der gør os meget betænkelige. Indenrigsministeren siger her:

»Der sker med forslaget herom en betydelig indskrænkning af indenrigsministerens beføjelser i forhold til den gældende godkendelsesbestemmelse. Indenrigsministerens mulighed for indgreb vil være begrænset til særlige situationer, hvor væsentlige beredskabsmæssige hensyn gør dette nødvendigt.«

Det er en utrolig begrænsning i forhold til den nuværende tilstand: kun indgreb, hvor væsentlige beredskabsmæssige hensyn gør det nødvendigt.

Vi vil derfor i udvalgsarbejdet undersøge denne tilsyneladende lille sag meget nøje, inden vi tager stilling, men vor umiddelbare opfattelse er den, at fjernelsen af denne bestemmelse mange steder i befolkningen vil blive opfattet således, at nu skal vi igen ikke tage opgaven med befolkningens beskyttelse i krig og krise alvorligt.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Dette forslag til lov om ændring af civilforsvarsloven fra indenrigsministeren indebærer en forenkling af selve plangodkendel-

[Lizzie Lichtenberg]

sesproceduren. Efter den nugældende lov er det således, at planer skal godkendes af indenrigsministeren. Dette udgår til fordel for den forenkling, der som nævnt jo følger den øvrige kommunale planlægningsprocedure.

Denne forenkling gør det muligt for kommunerne hurtigere end ved de nugældende regler at tilpasse sig den store og hurtige udvikling, vi erfarer i vort samfund i dag.

Muligheden for at foretage de civilforsvarsfaglige vurderinger, at vurdere ressourcenyttelsen på civilforsvarsområdet og foretage vurderinger af mere almindelig beredskabsmæssig indsats, er til stede for indenrigsministeren, og med den indskrænkning, der er omtalt her, ser vi ikke, at der skulle være noget til hinder for at have et lige så forsvarligt civilforsvar efter denne lov, som vi har haft efter den hidtidige civilforsvarslov.

Det er jo således, at kommunerne inden for deres ansvarsområde er lige så interesserede som Folketinget og ministeren i, at vort folk har et civilforsvar, som det kan arbejde med i det daglige, og derfor må løsningerne ligge så tæt som muligt på befolkningen, hvad jeg ser at dette planforslag med sin forenkling vil indebære. Og som sagt har ministeren mulighed for at gribe ind, og han har også mulighed for at gribe ind, såfremt man helt undlader at lave civilforsvarsplaner.

Jeg kan anbefale lovforslaget såvel på Det Konservatives Folkepartis som på Kristeligt Folkepartis og CDs vegne.

Niels Anker Kofoed (V):

På Venstres vegne vil jeg gerne tilsige indenrigsministeren al velvillig behandling af dette lovforslag, fordi det næmliĝ har den rigtige retning.

Jeg kan ikke rigtig forstå, hvorfor hr. Henning Rasmussen er så skeptisk overfor, at man slækker på den centrale styring. Jeg kan godt se, at det er i overensstemmelse med Socialdemokratiets holdningsmæssige arv, at man går ind for meget central styring, men i civilforsvarsanliggender synes jeg det er meget rigtigt, at indenrigsministeren nu slækker på kravet om den centrale styring, for i den krisesituation, som i givet fald vil opstå i en krigstid, er det meget vigtigt med det lokale element, så man virkelig kender til og har ansvaret for de handlinger, der skal udføres.

Jeg er en af de få, der har oplevet, hvordan en krigssituation opstår, og jeg kan i hvert fald med erfaringerne derfra sige, at da var det godt, man ikke havde en stærk central styring, for den centrale styring var ganske umulig. I en sådan situation kan man ikke komme i forbindelse med centraladministrationen.

Derfor er det vigtigt, at man lokalt ved, hvordan man skal håndtere den sag. Når man har ansvaret for løbende at holde sit civilforsvar ajour, tror jeg også, det bliver det bedste for borgerne som sådan. Jeg hilser derfor med tilfredshed indenrigsministerens lovforslag, som det foreligger.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Der må være noget, hr. Niels Anker Kofoed fuldstændig har misforstået. Det her er jo overhovedet ikke et spørgsmål om, hvad der skal ske i den konkrete situation, i det øjeblik der er en krigs- eller krisesituation. De retsregler og den tilstand, der er dér, bliver fortsat de samme.

Det, det drejer sig om, er, om indenrigsministeren kun rent undtagelsesvis skal have lov til at gribe ind over for en kommunes beredskabsplanlægning i fredstid, og det er noget ganske andet.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Den 8. juli 1982 udsendte indenrigsministeren en bekendtgørelse om, at inden 1. januar 1984 skulle kommunerne vedtage civilforsvarsplaner. På forespørgsel til ministeriet svarede ministeren den 13. marts 1984, at mere end halvdelen af landets kommuner havde undladt at indgive deres planer. Derfor ville det være interessant som udgangspunkt for lovforslaget i dag at få at vide, om alle kommuner nu 4½ år efter faktisk har fået udarbejdet planerne og har indsendt dem.

SF er principielt for decentralisering, og den beføjelse, der ligger i dette forslag til at decentralisere, kan man da finde rigtig, men jeg har ligesom hr. Henning Rasmussen lidt svært ved at se, at der egentlig bliver nogen forenkling i dette forslag. Civilforsvarsstyrelsen skal stadig på ministerens vegne alle 275 forslag igennem, så vidt jeg kan se.

[Hanne Thanning Jacobsen]

I SF går vi ind for, at der overalt i landet etableres en civil beskyttelse, der til enhver tid kan være til hjælp for befolkningen i fredstidskatastrofer, og vi finder, at vi må have et katastrofeværn, der øjeblikkelig kan sættes ind til afhjælpning af de opståede farer, hvad enten det er en Tjernobylulykke, et kemikalieuheld eller en brandkatastrofe. Tjernobylulykken afslørede jo meget stor usikkerhed med hensyn til, hvordan befolkningen skulle forholde sig, og hvordan der skulle sættes ind med beskyttelsesforanstaltninger, og den megen og berettigede kritik efter ulykken bekræfter, at det, vi har brug for, er et civilforsvar, der entydigt har civilbeskyttelse som opgave.

Jeg ser frem til at se høringssvarene fra de i bemærkningernes punkt 4 nævnte forespurgte myndigheder, og også jeg undrer mig over de to bemærkninger til § 1, hvorefter en plan i særlige tilfælde på ny kan behandles i kommunalbestyrelsen, og over, at denne bestemmelse kun undtagelsesvis kan bringes i anvendelse.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge ministeren, om han kunne give mig eksempler på, hvornår han kunne forestille sig at den bestemmelse, der kun undtagelsesvis skal bringes i anvendelse, kunne træde i kraft. Det samme gælder spørgsmålet om de særlige situationer, hvor ministeren også har mulighed for indgreb, når væsentlige beredskabsmæssige hensyn gør det nødvendigt. Det kunne jeg også godt tænke mig at høre nogle eksempler på.

Ole Vig Jensen (RV):

Vi er i Det Radikale Venstre positivt indstillet over for det forslag, som ministeren her fremsætter til ændring af civilforsvarsloven. Med forslaget lægges der op til yderligere forenkling og decentralisering, og der bliver mulighed for her i højere grad at knytte beføjelser og ansvar sammen i overensstemmelse med, hvad vi i mange sammenhænge bestræber os på at fremme i disse år.

Vi hæfter os også ved, at kommunerne fortsat skal indsende deres planer til Indenrigsministeriet, der har mulighed for at reagere – som det også er sagt – i ganske særlige tilfælde og også kræve ny behandling i kommunalbestyrelsen, hvorved der jo sikres op-

mærksomhed omkring den fremtidige planlægning i de enkelte kommuner.

Men også under indtryk af, hvad hr. Henning Rasmussen har sagt, idet han henviser til, at der jo løber et forlig mellem regeringen, Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, finder jeg, at det er rimeligt, at vi i de videre forhandlinger er særlig opmærksomme på, hvad der måtte være af interesser blandt de pågældende forligspartier.

Vi kan altså i hvert fald umiddelbart tilsi-ge vores positive støtte.

Albrechtsen (VS):

Lovforslaget vedrører en sag, som drejer sig om kompetencen til at godkende civilforsvarsplanerne lokalt eller centralt.

Jeg vil gerne allerførst slå fast, at VS jo ikke kan acceptere planer, som indgår i det samlede totalforsvar. Vi kan altså ikke acceptere en planlægning, hvor civilforsvarsplaner og det civile beredskab indgår i sammenhæng med den militære planlægning. Konkret sker det f.eks. i forbindelse med WIN-TEX/CIMEX-øvelserne. Der skal være en sådan nu her i 1987, der også indebærer øvelser, der omfatter begrænsning af de borgerlige frihedsrettigheder. Sådan nogle ting skal selvfølgelig fjernes fuldstændigt fra enhver form for civilforsvar og civilberedskab, hvis det på nogen måde skal kunne få accept fra VS' side.

Man kan så se på bestemmelserne i lovforslaget. I hvilken retning går de så? Ja, så vidt jeg kan se, går de i den retning, at man på lokalt plan i lidt højere grad kan udnytte sine beføjelser til at blive mindre integreret i totalforsvaret. Man vil få lidt videre rammer for på lokalt plan at sikre sig, hvis der er flertal for det i kommunalbestyrelsen og i lokalbefolkningen, at civilforsvaret bliver civilt, og det er jo hele vores sigte med forsøget på at få et rigtigt civilforsvar og ikke et militært civilforsvar.

Derfor kan jeg ikke forstå, at hr. Henning Rasmussen er så negativt indstillet over for dette forslag, for i virkeligheden betyder det jo, at vi kommer lidt nærmere muligheden for at få et civilt civilforsvar. Jeg tror endda, man kunne sige det på den måde, at man måske i virkeligheden skulle gå videre ad den vej, som regeringen har lagt op til her, for hvis man helt fjernede indenrigsministe-

[Albrechtson]

rens beføjelser til at gribe ind, ville kommunalbestyrelser, hvor der er flertal for det civile synspunkt, jo helt kunne forhindre, at civilforsvaret på nogen måde blev sammenkædet med det militære forsvar, og så ville det kunne gøres helt civilt.

Derfor tror jeg i virkeligheden, at den vej, regeringen har peget på her, er noget af det rigtige. Men man går bare ikke langt nok ad den vej. Man skulle helt fratage indenrigsministeren beføjelserne, tror jeg i virkeligheden.

Så vil jeg slutte med at besvare det spørgsmål, som fru Hanne Thanning Jacobsen stillede. Hun stillede det godt nok til ministeren, men jeg vil prøve at give et foreløbigt svar; så kan vi jo se, om ministeren giver det samme svar. Jeg tror, ministeren vil gribe ind lige nøjagtigt i det øjeblik, hvor det kommunale selvstyre sikrer, at vi får et civilt civilforsvar.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg vil gerne takke ordførerne for deres bemærkninger til lovforslaget.

Lovforslaget er i sit grundlag udtryk for ønsket om at forenkle proceduren omkring civilforsvarsplanerne, som kommunerne skal udarbejde, og der ligger ikke – sagt meget kort – noget som helst udtryk for, at man derigennem tager opgaven mindre alvorligt. Det er et svar til hr. Henning Rasmussen, som spurgte til den sag.

Der var en række ting, som der blev stillet spørgsmål om, og som jeg vil være i stand til at svare udvalget på i forbindelse med det udvalgsarbejde, som jeg forudser. Jeg tror, at der derigennem også vil kunne gives en sådan baggrund, at Folketinget ved den endelige behandling af dette lovforslag med tillid vil kunne vedtage det.

Og så tror jeg, den forskel, der nødvendigvis må være mellem den skepsis fra forskellige sider, der blev repræsenteret af hr. Albrechtsen på den ene side og hr. Henning Rasmussen på den anden side, vil være borte på en sådan måde, at der bliver en bred forståelse omkring disse ting og dermed et godt grundlag for den måde, det civile forsvar fortsat skal udbygges på.

Henning Rasmussen (S):

Jeg vil godt erindre om, hvad jeg sagde i min indledning. Vi har på en række punkter

stemt for, at nogle statslige godkendelsesbeføjelser forsvandt eller blev reduceret. Men her er der tale om en bestemmelse, der er sat ind med et helt bestemt sigte i 1982, altså for 4 år siden.

Her er tale om et område, hvor det er almindeligt erkendt, at det er nødvendigt, at der sker noget mere, og derfor er denne sag en undtagelse. Det er den også af den grund, at vi har en aftale om at fremme civilforsvaret. Også af den grund er det en undtagelse; det er et forsømt område, der skal rettes op. Det kan man ikke sige om de andre områder, hvor der er fjernet statslige godkendelsesbeføjelser.

Og det siger jeg bl.a. for at få sagt til hr. Niels Anker Kofoed, at dette her ikke har noget som helst at gøre med en partipolitisk holdning. Det har noget at gøre med en dyb interesse i at sikre, at vores civilforsvar kommer til at fungere bedre, end det gør i øjeblikket.

Jeg citerede også i mit første indlæg de bemærkninger til lovforslaget fra ministerens side, som gør os betænkelige, og jeg vil gerne sige til fru Lizzie Lichtenberg, at der står jo ikke, at der her alene er tale om en forenkling. Havde det bare været det, så kunne vi have talt om det. Men der står, at det er en betydelig indskrænkning i ministerens mulighed for at gribe ind, en betydelig indskrænkning i forhold til det, som Folketinget var enigt om for 4 år siden var nødvendigt. Der kan kun gribes ind, hvor der er helt særlige beredskabsmæssige grunde til det. Det bliver så yderligere understreget, i hvor høj grad ministeren kun undtagelsesvis har mulighed for at gribe ind. Det er det, der gør os betænkelige, dybt betænkelige.

Til sidst vil jeg gerne sige til ministeren, at det måske havde været hensigtsmæssigt, om det opklaringsarbejde, ministeren lover os under udvalgsarbejdet, var sket forinden imellem de seks partier, som har indgået civilforsvarsaftalen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 34:

Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven. (Økonomisk kriminalitet).

Af justitsministeren (Ninn-Hansen).

(Fremsat 8/10 86).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Torben Lund (S):**

Det er jo en uændret genfremsættelse af et lovforslag, vi behandlede i maj måned i år, og derfor skal jeg i vidt omfang henvise til hr. Jimmy Stahrs bemærkninger ved den lejlighed. Jeg vil dog godt sige, at vi er enige i formålet med lovforslaget: at intensivere retsvæsenets indsats over for den økonomiske kriminalitet.

Jeg synes også, det er korrekt, og jeg tror, det er nødvendigt, at vi dér spiller på flere strenge, sådan som lovforslaget også lægger op til. Den beskæring af sagerne, som lovforslaget giver mulighed for, er nødvendig, sådan at vi kan få sagsbehandlingstiden i de ofte meget komplicerede sager om økonomisk kriminalitet nedbragt. Det er ikke bare af betydning for de parter, der er impliceret, men også og ikke mindst af betydning, at retsvæsenets reaktion over for den grove kriminalitet kommer hurtigt, og at den kommer effektivt. Vi kender det også fra andre sammenhænge, at det er et problem, når der går for lang tid imellem en forbrydelses tidspunkt og tidspunktet for straffens fuldbyrdelse.

Med hensyn til, hvem der så skal have kompetencen til at beskære sagerne, og hvordan beskæringsreglerne nærmere skal udformes, vil vi godt afvente udvalgsarbejdet, inden vi tager endelig stilling.

Også bestemmelsen om overtrædelse af bogføringsreglerne, hvor der lægges op til en skærpet sanktion, tror jeg er rigtig, ikke mindst i betragtning af, at der jo i næsten

alle de komplicerede sager foreligger en urigtig eller mangelfuld bogføring. Netop den omstændighed har jo indflydelse på, at det er svært at nå til bunds i sagerne; det er det, der gør, at sagerne tager lang tid at opklare.

Derfor er det vigtigt, at selve bogføringsovertrædelsessanktionen også bliver skærpet.

Endelig et par ord om det med erhvervsfrakendelsesmuligheden, når der foreligger tilfælde af misbrug over for selskabslovgivningen eller over for konkurslovgivningen. Det er jo en opfølgning af et beslutningsforslag, der blev vedtaget på socialdemokratisk initiativ i foråret 1985, og på det punkt føler jeg ikke at lovforslaget fuldt ud følger beslutningsforslaget op; jeg tror ikke, det er helt tilstrækkeligt, sådan som lovforslaget er udformet. Det omfatter alene den situation, at der skal foreligge en dom for et strafbart forhold, eller der skal i hvert fald være indledt en straffesag, for at man kan skride til en permanent eller en midlertidig erhvervsfrakendelse.

Jeg tror, det er nødvendigt, at vi får udvidet området for erhvervsfrakendelsen, sådan at vi også kan benytte erhvervsfrakendelsen, når der er handlet groft utilbørligt over for kreditorerne, og også i den situation, hvor man genetagne gange ser den samme person involveret i konkurs efter konkurs – altså det, vi kalder konkursrytteri. Vi må have mulighed for også i de tilfælde at skride til en erhvervsfrakendelse.

Jeg tror også, det er for snævert, når man alene vil kunne idømme frakendelse, når det drejer sig om en stifter, et bestyrelsesmedlem eller en direktør i et selskab med begrænset ansvar. Der er mange andre måder, man kan have en bestemmende indflydelse på et selskab på, og hvis vi ikke får dette med den bestemmende indflydelse ind som det afgørende, tror jeg, vi vil komme ud for en lang række af omgåelsessager, sådan at erhvervsfrakendelsesmuligheden alligevel ikke bliver reel.

Men absolut en principiel tilslutning til forslaget; de nærmere detaljer vil vi gerne gennemarbejde i retsudvalget.

Hagen Hagensen (KF):

Det er jo allerede sagt, at det er en uændret genfremsættelse fra justitsministerens side af det forslag, vi behandlede i foråret.